

Βρυξέλλες, 10 Ιανουαρίου 2022
(OR. fr)

5015/22

LIMITE

FISC 1
ECOFIN 1

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
αριθ. προηγ. εγγρ.: 15294/21 - COM (2021) 823 final	
Θέμα:	Οδηγία για τη θέσπιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Συζήτηση προσανατολισμού

I. Κυριότερες εξελίξεις και τρέχουσα κατάσταση

1. Στις 8 Οκτωβρίου, το πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ/G20 για τη διάβρωση της βάσης και τη μετατόπιση των κερδών (BEPS) κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με τη μεταρρύθμιση των διεθνών κανόνων για τη φορολόγηση των κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ που είναι μέλη του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς προσυπέγραψαν τη δήλωση σχετικά με μια λύση δύο πυλώνων για την αντιμετώπιση των φορολογικών προκλήσεων που ανακύπτουν από την ψηφιοποίηση της οικονομίας. Στα συμπεράσματά του της 27ης Νοεμβρίου 2020, το Συμβούλιο είχε ήδη εκφράσει την υποστήριξή του προς τις εργασίες του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς¹.
2. Όπως καταδεικνύεται από τις αντιδράσεις της κοινής γνώμης, η συμφωνία αυτή, στην οποία συμμετέχουν επί του παρόντος 137 χώρες και περιοχές δικαιοδοσίας, συνιστά σημαντικό βήμα προς τη θέσπιση ενός αποτελεσματικού και δίκαιου συστήματος φορολόγησης των κερδών.

¹ ST 13350/20.

3. Η ελάχιστη πραγματική φορολόγηση («δεύτερος πυλώνας») βασίζεται κυρίως σε δύο κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται στο εθνικό δίκαιο («κανόνες GloBE»): i) τον κανόνα σχετικά με τη συμπερίληψη του εισοδήματος (*Income Inclusion Rule - IIR*), δυνάμει του οποίου η μητρική εταιρεία ενός πολυεθνικού ομίλου υπόκειται σε συμπληρωματικό φόρο για τις συστατικές της οντότητες με χαμηλή φορολογία· και ii) τον κανόνα σχετικά με τις πληρωμές που υπόκεινται σε μειωμένη φορολόγηση (*Undertaxed Payment Rule - UTPR*), δυνάμει του οποίου μια οντότητα που πραγματοποιεί πληρωμή σε άλλη οντότητα του ίδιου ομίλου της οποίας τα έσοδα χαμηλής φορολογίας δεν υπόκεινται στον φόρο δυνάμει του κανόνα IIR, μπορεί να αρνηθεί την έκπτωση της πληρωμής αυτής ή να προβλέψει ισοδύναμη προσαρμογή.
4. Σκοπός των κανόνων αυτών είναι η επιβολή συμπληρωματικού φόρου στο ελάχιστο επίπεδο, με βάση έναν πραγματικό φορολογικό συντελεστή που υπολογίζεται σε επίπεδο δικαιοδοσίας και με τη χρήση κοινών ορισμών όσον αφορά τους καλυπτόμενους φόρους και τη φορολογική βάση, η οποία καθορίζεται με βάση το λογιστικό κέρδος. Εφαρμόζονται στις πολυεθνικές επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών τουλάχιστον 750 εκατ. ευρώ στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς τους. Ο ελάχιστος φορολογικός συντελεστής αναφοράς, τόσο για τους κανόνες IIR όσο και για τους κανόνες UTPR, ανέρχεται στο 15 %.
5. Οι κανόνες GloBE προβλέπουν εξαιρέσεις οι οποίες βασίζονται στο κριτήριο της ουσιαστικής επένδυσης («carve-out») και συνίστανται στη χρήση ενός τύπου υπολογισμού, με βάση τον οποίο εξαιρούνται τα έσοδα που ισοδυναμούν με σταθερό ποσοστό (5%) της καθαρής λογιστικής αξίας των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και της αξίας του μισθολογικού κόστους. Προβλέπεται μεταβατική διάταξη η οποία ορίζει ότι, για τα πρώτα 10 έτη, η απαλλαγή αυτή με βάση την ουσιαστική επένδυση θα αφορά αρχικά το 8 % της λογιστικής αξίας των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και το 10 % του μισθολογικού κόστους. Για τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, ο φόρος μειώνεται στη συνέχεια κατά 0,2 % ετησίως κατά τα πρώτα πέντε έτη και κατά 0,4 % για το υπολειπόμενο διάστημα. Όσον αφορά το μισθολογικό κόστος, ο φόρος μειώνεται ετησίως κατά 0,2% κατά τα πρώτα πέντε έτη και κατά 0,8 % για το υπολειπόμενο διάστημα.
6. Οι κανόνες GloBE προβλέπουν ομοίως εξαίρεση de minimis στις δικαιοδοσίες όπου η πολυεθνική επιχείρηση σημειώνει κύκλο εργασιών χαμηλότερο των 10 εκατ. ευρώ και κέρδη αξίας κάτω του 1 εκατ. ευρώ.

7. Σύμφωνα με τη δήλωση του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ/G20 τον Οκτώβριο του 2021, ο δεύτερος πυλώνας θα πρέπει να μεταφερθεί στη νομοθεσία το 2022, να τεθεί σε ισχύ το 2023, ενώ ο κανόνας UTPR αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το 2024.
8. Στις 14 Δεκεμβρίου 2021, το πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ/G20 ενέκρινε με συναίνεση πρότυπους κανόνες για την υλοποίηση της δήλωσης του Οκτωβρίου του 2021 σχετικά με τις αρχές των κανόνων GloBE και για τη θέσπιση των σχετικών μηχανισμών. Οι κανόνες αυτοί δημοσιεύθηκαν στις 20 Δεκεμβρίου.

II. Σκοπός της πρότασης οδηγίας

9. Προκειμένου να διασφαλιστεί συνεκτική εφαρμογή των κανόνων GloBE η οποία να συνάδει με το δίκαιο της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στις 22 Δεκεμβρίου 2021 πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση².
10. Η πρόταση οδηγίας περιέχει τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη μέλη θα επιβάλλουν συμπληρωματικό φόρο επί των εσόδων χαμηλής φορολόγησης μιας συνιστώσας οντότητας. Η πρόταση συνιστά προσαρμογή των κανόνων του προτύπου του ΟΟΣΑ, η οποία δικαιολογείται από την ανάγκη συμμόρφωσης με το πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ: ενώ οι πρότυποι κανόνες του ΟΟΣΑ επιβάλλουν την εφαρμογή των κανόνων IIR αποκλειστικά στις αλλοδαπές οντότητες, ήτοι στις οντότητες με έδρα σε διαφορετική δικαιοδοσία από εκείνη της έδρας του ομίλου, εντούτοις, για λόγους συμμόρφωσης της οδηγίας με την ελευθερία εγκατάστασης, οι κανόνες IIR εφαρμόζονται ομοίως στις εγχώριες οντότητες.

² ST 15294/21.

11. Όλα τα άλλα χαρακτηριστικά της συμφωνίας του ΟΟΣΑ (πεδίο εφαρμογής, συντελεστές, εξαιρέσεις κ.λπ.) παραμένουν αμετάβλητα. Όπως προβλέπεται στους πρότυπους κανόνες του ΟΟΣΑ, η πρόταση οδηγίας θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να επιλέξουν την επιβολή εθνικού συμπληρωματικού φόρου στις εγκατεστημένες στην ημεδαπή οντότητες που υπόκεινται σε χαμηλή φορολόγηση («*domestic top up tax*»). Τα κράτη μέλη που θα επιλέξουν αυτή τη δυνατότητα πρέπει να υπολογίσουν τον εθνικό συμπληρωματικό φόρο σύμφωνα με τους κανόνες GloBE, όπως ενσωματώνονται στην οδηγία. Ο συμπληρωματικός φόρος που καταβάλλεται σε τοπικό επίπεδο εκπίπτει στο επίπεδο της μητρικής οντότητας του ομίλου, η οποία παραμένει υπεύθυνη για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού φόρου για το σύνολο του ομίλου.
12. Η πρόταση ορίζει ότι η οδηγία θα πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, προκειμένου η εθνική νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας να τεθεί σε ισχύ σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής που εγκρίθηκε από το πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ/G20 για την BEPS (2023).
13. Παράλληλα με την ανάγκη προσαρμογής του πεδίου εφαρμογής των κανόνων IIR για λόγους συμμόρφωσης με το πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ, η έκδοση της παρούσας οδηγίας επιδιώκει και έναν δεύτερο στόχο. Στην πράξη, θα διασφαλίσει, σε βάθος χρόνου, υψηλό επίπεδο συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών που εφαρμόζουν τον δεύτερο πυλώνα και θα προσφέρει ασφάλεια δικαίου και σταθερότητα, προκειμένου να αποφεύγονται καταστάσεις στις οποίες οι πολυεθνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά υπάγονται σε αποκλίνουσες νομοθεσίες. Επιπλέον, η θέση σε ισχύ του δεύτερου πυλώνα στο σύνολο της ΕΕ κατά την ίδια ημερομηνία, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής που έχει ορίσει ο ΟΟΣΑ, θα αποτελέσει ισχυρή ένδειξη της δέσμευσης των κρατών μελών να εμποδίσουν την «εξίσωση προς τα κάτω» στο πεδίο της φορολογικής μεταχείρισης των επιχειρήσεων.

III. Επόμενα βήματα

14. Η γαλλική Προεδρία προτίθεται να διαθέσει όλους τους αναγκαίους πόρους για την τεχνική εξέταση της πρότασης· επομένως, οι εργασίες στο φορολογικό πεδίο κατά τους πρώτους μήνες του εξαμήνου θα επικεντρωθούν στον φάκελο αυτό. Η εξέταση του κειμένου ξεκίνησε ήδη στο πλαίσιο της Ομάδας «Φορολογικά θέματα» στη συνεδρίαση της 4ης Ιανουαρίου (σε επίπεδο εμπειρογνομόνων), ενώ στη συνέχεια ακολούθησε ανταλλαγή απόψεων στο πλαίσιο της Ομάδας «Φορολογικά θέματα» (υψηλού επιπέδου) κατά τη συνεδρίαση της 6ης Ιανουαρίου 2022. Από τις συζητήσεις αυτές καταδείχθηκε ότι οι αντιπροσωπείες συμφωνούν επί της προτεραιότητας που πρέπει να δοθεί στον φάκελο, ενώ αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των νέων κανόνων και της μεταφοράς τους στο εθνικό δίκαιο.
15. Αφότου ολοκληρωθούν οι νομοτεχνικές εργασίες σχετικά με τη διατύπωση της οδηγίας, αυτή θα υποβληθεί στο Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων για πολιτική συμφωνία, προκειμένου να παρασχεθεί επαρκής χρόνος στα εθνικά κοινοβούλια να θεσπίσουν την απαραίτητη εθνική νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας. Οι υπουργοί θα ενημερώνονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε τεχνικό επίπεδο.
16. Ως εκ τούτου, και προκειμένου να παρασχεθεί πολιτική καθοδήγηση ως προς την τεχνική εξέταση του κειμένου αυτού, η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να προβεί σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:
 - α) Συμφωνείτε με τον στόχο της μεταφοράς των κανόνων της διεθνούς συμφωνίας σχετικά με τον δεύτερο πυλώνα στο εθνικό δίκαιο, τούτο δε με συνεκτικό τρόπο που να συνάδει με το δίκαιο της ΕΕ;
 - β) Συμφωνείτε με την ολοκλήρωση της τεχνικής εξέτασης του κειμένου κατά προτεραιότητα, προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία το συντομότερο δυνατόν, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη οι αναγκαίες προθεσμίες μεταφοράς;